

**ПРОГРАМА ЗА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ НА ЖЕНИТЕ И МАЖИТЕ ВО ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО
ЗА 2025**

Изготвил:

Одделение за општи и правни работи

советник-координатор за еднакви можности

Игор Жежовски

Заменик-координатор

м-р Даниела Такева

Одобрил:

Раководител на Одд. за општи и правни

Ивана Ивановска

Предлагач:

Комисија за еднакви можности

Донесува

Совет на Општина Делчево

ПРОГРАМА

**за еднакви можности на жените и мажите на Општина Делчево и
работа на КЕМ
за 2025 година**

јануари, 2025 година

Програма за еднакви можности на жените и мажите

ПРОГРАМА ЗА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ НА ЖЕНИТЕ И МАЖИТЕ ВО ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО ЗА 2025

Врз основа на член 36 став 1 точка 15 од Законот за локална самоуправа („Службен Весник на РМ“ бр. 5/02), член 14 став 1 и став 2 од Законот за еднакви можности на мажите и жените – пречистен текст („Службен Весник на РМ“ бр.201/2015) и член 37 од Статутот на Општина Делчево („Службен гласник на Општина Делчево“ бр. 15/2013), Советот на Општина Делчево, на 43 Редовна седница, одржана на ден 29.01. 2025 година, донесе

ПРОГРАМА за еднакви можности на жените и мажите на Општина Делчево и работа на КЕМ за 2025 година

I ВОВЕД

1. Појдовна основа на Програмата за еднакви можности на жените и мажите за 2025 на Општина Делчево

Со оваа Програма се уредуваат основните и посебните мерки за воспоставување еднакви можности на жените и мажите, надлежностите, задачите и обврските на одговорните субјекти за обезбедување еднакви можности. Програмата го промовира принципот за воспоставување еднакви можности за жените и мажите во политичката, економската, социјалната, образовната област, како и во другите области од општествениот живот. Воспоставувањето еднакви можности е обврска на целото општество и претставува отстранување на пречките за воспоставување и остварување еднаквост меѓу жените и мажите, преку превенција и отстранување на нееднаквиот третман на жените и мажите и воспоставување на услови за воведување на еднакво учество на жените и мажите во сите сфери на општествениот живот.

Прашањата за економската независност на жената, нејзиниот напредок во животот и кариерата и уривањето на стереотипите, се клучни моменти околу кои може да се концентрира борбата за родова еднаквост што мора да се направи не во натпревар, туку во заедничко партнерство помеѓу жените и мажите. Непобитен факт е дека мажите и жените се различни едни од други и меѓу нив постојат природни, биолошки разлики кои не можат да се надминат. Но, разликите кои ги наметнало општеството, стереотипите и општоприфатените родово - дискриминирачки модели, се тие што можат и треба да се намалат, изедначат, надминат.

Комисијата за еднакви можности на жените и мажите, функционира како постојано работно тело на Советот на Општина Делчево (во понатамошниот текст КЕМ).

Програма за еднакви можности на жените и мажите

ПРОГРАМА ЗА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ НА ЖЕНИТЕ И МАЖИТЕ ВО ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО ЗА 2025

Комисијата за еднакви можности на жените и мажите е формирана со цел да го промовира родовиот концепт на локално ниво и да го имплементира Законот за еднакви можности на жените и мажите.

Програмата за активности од областа на еднаквите можности на жените и мажите во Општина Делчево за 2025 година, има за цел да ја промовира и унапреди родовата еднаквост согласно Законот за еднакви можности на жените и мажите („Службен весник на РМ“ бр. 6/2012, 166/2014 и 150/2015) со кој се забранува и казнува секаков вид дискриминација врз основа на пол во јавниот и приватниот сектор во областа на вработувањето и трудот, образованието, социјалната сигурност, културата, спортот, односно во сите сфери на човековото живеење.

Воедно, со Програмата е предвидено организирање различни активности кои се од големо значење за граѓаните и за Општината со цел да се промовира и унапреди родовата еднаквост, граѓаните да се информираат и едуцираат за своите права и за тоа како да реагираат доколку се дискриминирани по основ на пол и други основи.

Општина Делчево ќе ја реализира Програмата во рамките на своите можности и расположливите средства во Буџетот на Општината за 2025 година за конкретните намени, во соработка со различни здруженија на граѓани и невладини организации кои работат во областа на родовата еднаквост. Програмата се донесува од страна на Советот на Општината и таа е документ, како и Стратегијата за родова еднаквост, на сите институции и граѓански организации и треба да им биде водилка во планирањето и реализирањето на нивните активности.

1.2 Оправданост / Законска основа

Родовата рамноправност во Република Северна Македонија, е загарантирана со Уставот од 1991 година и како фундаментално човеково право претставува една од најважните цели и приоритети за државата. Покрај Уставот, родовата рамноправност е предвидена и регулирана и во други законски прописи и меѓународни договори кои претставуваат составен дел од нашиот правен поредок :

- Декларација за правата на човекот (1948 год.)
- Меѓународна конвенција за политички права на жените – еднакви права за двата пола (1952 год.)
- CEDAW Конвенција на ООН- Конвенција за елиминација на сите форми на дискриминација на жената (1979 год.)

Програма за еднакви можности на жените и мажите

ПРОГРАМА ЗА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ НА ЖЕНИТЕ И МАЖИТЕ ВО ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО ЗА 2025

- Пекиншката декларација и платформата за акција –рамноправност , развој и мир (1995 год.)
- Европската повелба за еднаквост помеѓу мажите и жените (2006г.). Општина Делчево ја потпиша на 8 Март 2018 година
- Член 9, Устав на Република Македонија/ граѓаните на Република Македонија се еднакви во слободите и правата независно од полот, расата, бојата на кожата, националното и социјалното потекло, политичкото и верското уверување, имотната и општествената положба;
- Истанбулската конвенција – конвенција на Советот на Европа за спречување и борба против насилството врз жените и домашното насилство,
- Закон за еднакви можности на жените и мажите, пречистен текст / („Службен весник на РСМ“ бр. 201/2015)
- Закон за заштита од вознемирување на работно место / Службен весник на РСМ,бр. 2013
- Закон за спречување и заштита од насилство врз жените и семејното насилство /Службен весник на РСМ 24/21
- Закон за спречување и заштита од дискриминација / Службен весник на РСМ 258/20
- Стратегијата за родова еднаквост на Р.С. Македонија
- Националниот план за акција за родова рамноправност

Оваа Програма е усогласена со националните законски и стратешки определби, како и со стратешките определби на Општина Делчево предвидени во Стратегијата за родова еднаквост на регионот Делчево, Берово и Пехчево за период 2023-2026, и Акцискиот план за имплементација на регионалната стратегија за родова еднаквост на Општина Делчево.

II ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Цел на Општината заедно со Комисијата за родова рамноправност е да го промовира принципот за воспоставување еднакви можности на жените и мажите во сите сфери на јавниот, општествениот и приватниот сектор, кој овозможува остварување на нивните права произлезени од законите на Р.С. Македонија. Општината во соработка со Комисијата има за цел да ја инкорпорираат родовата перспектива и еднаквите можности во локалната политика, да ја унапредат состојбата на жените на локално ниво и да ги реализираат стратешките цели на Националниот план за акција за родова рамноправност и на Законот за еднакви можности на жените и мажите.

Основни цели на Програмата за активностите на Општина Делчево во рамки на Комисијата за еднакви можности на жените и мажите за 2024 година се:

Програма за еднакви можности на жените и мажите

ПРОГРАМА ЗА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ НА ЖЕНИТЕ И МАЖИТЕ ВО ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО ЗА 2025

2.1 ПРИОРИТЕТНИ ОБЛАСТИ НА ДЕЛУВАЊЕ

1. Човекови права и родова еднаквост во рамки на подобластите: а) политика, б) родово базирано насилство и в) економија;
2. Партиципација во креирање и имплементација на локални и јавни политики;
3. Едукација и јакнење на капацитетите за родова еднаквост и родова сензибилизација на КЕМ, локалните институции, граѓанското општество и целокупното население;
4. Вклучување на родовата перспектива во јавните политики кои се носат на локално ниво за ублажување на ефектите од климатските промени и енергетската криза.
5. Здравство

III АНАЛИЗА НА СОСТОЈБАТА

Општина Делчево одговорно и посветено работи на создавање еднакви можности на жените и на мажите во Општината и имплементација на надлежните законски одредби и пред сè на почитување на правата и на слободите, независно од полот. Во таа смисла, изминатиот период Општина Делчево има донесено низа документи, анализи и локални програми во кои јасно е нотирани и имплементирани концептите на еднаквите можности. Меѓу другото, Општина Делчево ја донесе и втората „Стратегија за родова еднаквост на општините Делчево, Берово и Пехчево, за периодот 2023 – 2026 година со Акциски план кој се базира основа на претходната анализа на постигнувањата од актуелната Стратегија за РЕ 2020 – 2022.

Исто така, во текот на 2024 година, се изработи и Протокол за комуникација и еднакви можности помеѓу жените и мажите во Општина Делчево (08-1032/1 од 11.07.2024), документ кој има за цел да го олесни процесот на комуникацијата на одговорното лице- координатор/ка за еднакви можности со внатрешната јавност, како и со надворешната јавност со цел навремена и точна комуникација со сите засегнати страни, да се олесни процесот на собирање родово разделени податоци во насока на

Програма за еднакви можности на жените и мажите

ПРОГРАМА ЗА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ НА ЖЕНИТЕ И МАЖИТЕ ВО ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО ЗА 2025

анализа и согледување на потребите на жените и на мажите во Општината и соодветна реакција од службите во Општината.

Институционалната рамка која се грижи за тоа е Комисијата за еднакви можности, како постојан орган со одлука на Советот и координатор(ка)ите за еднакви можности.

Во однос на **вклучување на родовите перспективи во главните текови и интегрирање на родовата перспектива** во секоја од програмите на општината (согласно член 4 став 1 точка 10 од Законот за еднакви можности на жените и мажите), Општина Делчево за 2025 подгови 10 програми кои се родово сензитивни и тоа:

1. Програма за еднакви можности
2. Програма за комуникација со јавност и промоција на Општина Делчево
3. Програма за работа на ОСБСП за 2025
4. Програма за образование на Општина Делчево
5. Програма за култура на Општина Делчево
6. Програма за спорт на Општина Делчево за 2025
7. Програма за соработка со граѓански сектор
8. Програма за социјална заштита
9. Програма за изградба, реконструкција, рехабилитација, одржување и заштита на општински патишта и улици во Општина Делчево
10. Програма за уредување на градежно земјиште на подрачјето на Општина Делчево

Со изготвувањето на овие програми, за прв пат може да се констатира дека еднаквите можности се имплементирани во поголем дел од општинските програми и планови, а јазикот кој се користи во локалните документи е родово сензитивен и се користат родово разделени податоци за корисниците на програмата.

Општина Делчево редовно собира родово разделени статистички податоци од институциите во Делчево и ги користи при анализи за одредени состојби. Податоците се јавно објавени на веб-страницата <https://www.delcevo.gov.mk/rodovo-razdvoeni-podatoci>. За реализацијата на целта-родово одговорна општина, Општина Делчево соработува веќе 4 години со UN WOMEN со чија поддршка и реализираните обуки за надградба на капацитетите, Општина Делчево бележи резултати и успешно го имплементира родовиот аспект во своето работење.

Промовирани добрите практики за креирање родово одговорни локални програми- На работилницата посветена на размената на искуства и родово одговорно креирање политики и буџетирање која се одржа во Ресурсниот центар за родова еднаковост во Скопје, Општина Делчево ги презентираше добрите практики за креирање родово одговорни локални програми. Во презентацијата беше направена анализа на

Програма за еднакви можности на жените и мажите

ПРОГРАМА ЗА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ НА ЖЕНИТЕ И МАЖИТЕ ВО ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО ЗА 2025

досегашните напори за интегрирање на родовиот концепт во локалните планови и програми и беа детектирани слабите страни, но и предизвиците и обврските кои треба да се преземат наредниот период за конечна имплементација на родовиот концепт во целокупното работење на Општината и воведувањето родово одговорно буџетирање. Работилницата беше во организација на МТСП и UN Women, а свои искуства и добри практики, како и проблеми во работењето споделија координаторите/ките за еднакви можности на жените и мажите од 22 единици за локална самоуправа (ЕЛС). Препораките кои произлегоа од дискусиите беа развиени заедно со МТСП и ќе бидат проследени со соодветни активности за застапување и унапредување на воспоставените практики кои произлегуваат од Законот за еднакви можности и Националната стратегија за родова еднаквост. За време на работилницата секоја општина разви план за менторство кој детално ги дефинира насоките и чекорите за интегрирање на родова перспектива во своите политики. Оваа активност е само една од низата кои следуваат во насока на зајакнување на локалните механизми за родова еднаквост и зајакнување на синергијата и соработката помеѓу сите засегнати страни.

Исто така, О. Делчево преку НВО ЖЕНА соработува и со донаторот „Квина тил квина“ за реализација на дел од активностите во Програмата, посебно во делот за родово базирано насилство, едукативни предавања од областа на здравството, мониторинг на програмите и сл.

Организација „Жена“ од Делчево во партнерство со ЛМС Делчево организираше едукативна работилница во рамки на одбележувањето на меѓународната кампања „16 дена активизам за борба против насилство врз жените“. На настанот присуствуваше и Никол Варнс, заменик- амбасадорка на САД во РСМ. Пред присутните свое излагање имаа и претставници на МВР, Локалното собрание на млади и лице од областа на Гешталт- терапијата.

Активноста во рамки на кампањата за спречување на семејното насилство продолжија со дебата на тема „Врсничко насилство и негово спречување“, каде учествуваа членови на дебатниот клуб од СОУ „М.М.Брицо“, ученици од основните училишта „Св. Климент Охридски“ и „Ванчо Прке“. Настанот беше во организација на Организацијата ЖЕНА со поддршка на КЕМ и Интерсекторското тело против семејно насилство на Општина Делчево.

Одржана е јавна трибина за значење на превентивните прегледи кај мажите во организација на КЕМ, Здружението „Бравура кооператива“ и Здружението за унапредување на машкото здравје „Филип Лукароски“ на кој учествуваа 20 граѓани од нив 6 беа мажи. На трибината беше промовиран и прирачникот за машко здравје, а гости предавачи беа Петра Лукароска, претседателка на Здружението „Филип

Програма за еднакви можности на жените и мажите

ПРОГРАМА ЗА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ НА ЖЕНИТЕ И МАЖИТЕ ВО ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО ЗА 2025

Лукароски“, спец д-р Андријана Илиевска- Велковски, спец д-р Влатко Кузмановски, како и психологот Дејан Глинџарски.

3.2 Трендови

Уставот на Република Северна Македонија гарантира дека „граѓаните се еднакви во слободите и правата, независно од полот, расата, бојата на кожата, националното и социјалното потекло и верското уверување, имотната и општествената положба. Граѓаните се еднакви пред Уставот. Граѓаните на Република Северна Македонија се еднакви во слободите и правата, независно од полот, расата, бојата на кожата, националното и социјалното потекло, политичкото и верското уверување; имотната и општествената положба според Уставот. Еднаквоста меѓу жените и мажите се смета за прашање на човековите права и предуслов и индикатор за одржлив развој на човекот во целина. Единиците на локалната самоуправа имаат активна улога во создавањето на еднакви можности за мажите и жените на локално ниво. Трендовите во државата и во општината се во насока на хармонизирање на законодавството со ЕУ и меѓународните стандарди. Исто така, еден од приоритетите е и воспоставување ефективен и ефикасен систем на постигнување родова еднаквост преку функционални механизми за поддршка на национално и на локално ниво, хармонизирани индикатори за мерење на прогресот на родовата еднаквост и обезбедена родово разделена статистика, примената на родово одговорно буџетирање при креирање на политиките и програмите, подигање на јавната свест за препознавање различни форми насилство врз жените и зајакнување на капацитетите на институциите при постапување за заштита на овие жртви, подобрување на степенот на родово еднаквост во приоритетни тематски области, односно во областа здравство, образование и вработување, негување/градење култура на еднакви можности и промоција на еднаков третман и недискриминација врз основа на пол

IV АКТИВНОСТИ

СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 1: Човекови права и родова еднаквост во рамки на под-областите: а) политика, б) родово базирано насилство и в) економија;

ЦЕЛ 1.1 Зголемено учество на жените во Советот и комисиите на општинината, во управните одбори и извршните раководни позиции на локалните институции;

Мерки:

Програма за еднакви можности на жените и мажите

ПРОГРАМА ЗА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ НА ЖЕНИТЕ И МАЖИТЕ ВО ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО ЗА 2025

- Унапредување на системот за собирање родово разделени податоци во сите области од работењето на општината и институции основани и во надлежност од општината.
- Годишна презентација на релевантни наоди и параметри во однос на учеството на жените во Советот и комисиите на општината, во управните одбори и извршните раководни позиции на локалните институции во Делчево

ЦЕЛ 1.2: Зголемена доверба кај граѓаните во надлежните институции во однос на справување со родово базираното насилство;

Мерки:

- Подигнување на свеста за родово базирано насилство преку локални кампањи, трибини и учество на сите засегнати страни;
- Обезбедување континуирано функционирање на сервис за бесплатна правна помош на жртвите на родово базирано насилство;
- Обезбедување просторија за 24h згрижување жртви од семејно насилство;
- Истражување на бројот на жртви од родово насилство.

ЦЕЛ 1.3: Економско јакнење и повисок степен на искористување на економските права и можности на жените од Општина Делчево;

Мерки:

- Афирмација на можностите за самовработување во областа на земјоделството, преку поттикнување на женското претприемништво и подобрување на информираноста и пристапот на жените до програмите на АФПЗРР и ИПАРД - фондовите;
- Поддршка во подобрувањето на претприемничките вештини на млади, жени и ранливи групи за започнување сопствен бизнис и самобвработување преку обуки;
- Здружување на производители и собирачи на производи преку детекција на заинтересирани страни и едукативни работилници.

СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 2: Партиципација во креирање и имплементација на локални и јавни политики

Програма за еднакви можности на жените и мажите

ПРОГРАМА ЗА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ НА ЖЕНИТЕ И МАЖИТЕ ВО ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО ЗА 2025

ЦЕЛ: 2.1 Активација на локалните административни единици (месни и урбани заедници) заради создавање услови за учество на жените од маргинализираните групи и руралните средини во процеси за креирање и имплементирање локални јавни политики.

Мерки:

- Обезбедување услови за активно работење на месните заедници во руралните средини, во кои ќе бидат вклучени повеќе жени и кои ќе придонесат за развој на руралните средини;
- Формирање повеќе клубови или здруженија во кои ќе бидат опфатени жени од руралните средини, но и од урбаните средини;
- Обезбедување јавен превоз од Делчево до селата и обратно.

СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 3: Едукација и јакнење на капацитетите за родовата еднаквост и родова сензибилизација на КЕМ, локалните институции, граѓанското општество и целокупното население

ЦЕЛ 3.1 Родова сензибилизација на наставниот кадар од општинските основни и средни училишта заради личен пример и индиректна едукација на учениците

- Едукација на вработените во локалните институции за навремено препознавање на формите на родово базирано насилство во општина Делчево;
- Со едукација до родова сензибилизација на наставниот кадар од општинските основни и средни училишта од регионот заради давање личен пример и индиректна едукација на учениците.
- Едукативни предавања за мобилизација и активирање на момчињата за постигнување повисоки резултати во средното образование и поголем процент на добиени стипендии

ЦЕЛ 3.2 Зајакната свест на граѓаните за родовата еднаквост

- Подигнување на свеста за родовата еднаквост преку локални кампањи, трибини и учество на сите засегнати страни

ЦЕЛ 3.3 Функционалност на Комисијата за еднакви можности од Делчево,

Програма за еднакви можности на жените и мажите

ПРОГРАМА ЗА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ НА ЖЕНИТЕ И МАЖИТЕ ВО ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО ЗА 2025

- Размена на информации и искуства со повеќе општини од државата, но и вмрежување со други од Европа и од Балканот, со цел споделување нивни искуства кои можеме да ги примениме во нашата општина;
- Поголема соработка на институциите на локално ниво со невладини организации. (Едукација, партнерски проекти, меѓугранична соработка, споделување знаења и искуства).
- Родова сензибилизација на општинските локални програми и политики

СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 4: Вклучување на родовата перспектива во јавните политики кои се носат на локално ниво за ублажување на ефектите од климатските промени и енергетската криза

ЦЕЛ 4.1 Подигање на свеста за намалување на загадувањето и начини на штедење на електрична енергија

Мерки:

- Едукативни работилници за подигање на свеста за намалување на загадувањето и начини на штедење на електрична енергија со учениците, бизнис- секторот и индивидуални земјоделци

ЦЕЛ 4.2 Зголемување на енергетската ефикасност и употребата на зелена енергија

- Поставување фотоволтаици на јавните институции;
- Замена на уличните светилки со енергетско ефикасни;

СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 5 : Здравство

ЦЕЛ 5.1 Подигање на свеста кај жените и мажите за контролирање на здравјето

Мерки:

- Едукација во основните и средните училишта за важноста на превенцијата;
- Едукативни предавања за значењето на редовните здравствени прегледи кај жените и мажите;
- Прегледи кај мажите по 40-тата година (прегледи за простатата, тестиси и сл.)

ЦЕЛ 5.2 Нега и грижа за стари и изнемоштени лица во домашни услови вклучувајќи стручни невработени лица од областа на здравството.

Мерки:

- Продолжување на грижата кај стари и изнемоштени лица во домашни услови

Програма за еднакви можности на жените и мажите

ПРОГРАМА ЗА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ НА ЖЕНИТЕ И МАЖИТЕ ВО ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО ЗА 2025

ЦЕЛ 5.3 Обезбедување гинеколошки преглед и мамографски (бесплатно) преглед на заинтересирани жени.

Мерки:

- Обезбедување гинеколошки преглед и мамографски (бесплатен) преглед на заинтересирани жени;
- Едукативни работилници за значењето на редовните мамографски прегледи и гинеколошки прегледи;
- Обезбедување превоз за жените од одалечените места (рурални средини).

Програма за еднакви можности на жените и мажите

ПРОГРАМА ЗА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ НА ЖЕНИТЕ И МАЖИТЕ ВО ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО ЗА 2025

АКЦИСКИ ПЛАН ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРОГРАМАТА ЗА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ НА ЖЕНИТЕ И МАЖИТЕ НА ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО ЗА 2024 ГОДИНА

СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 1: Човекови права и родова еднаквост во рамки на под-областите а) политика, б) родово базирано насилство и в) економија

ЦЕЛ 1.1 Зголемено учество на жените во Советот и комисиите на Општината, во управните одбори и извршните раководни позиции на локалните институции

Активност	Предвидени средства	Извор на средствата	Одговорни имплементација за	Индикатори
Унапредување на системот за собирање родово разделени податоци во сите области од работењето на општината и локални институции	10.000 денари	Буџет на Општината	КЕМ Делчево Координатор за еднакви можности ОУ и СОУ, ЈЛБ, ОУЈДГ и ЈКП	Број на креирани системи за дата база родово разделени податоци, Број на објави на податоци на интернет- страницата на општината
Годишна презентација на релевантни наоди и параметри во однос на учеството на жените во Советот и комисиите на	5.000 денари	Буџет на општината	КЕМ Делчево Координатор за еднакви можности	Број/процент на жени/мажи во Советот, комисиите, управни и надзорни одбори, Број на жени/мажи кои учествувале во подготовка на презентацијата, Број на жени/мажи учесници

Програма за еднакви можности на жените и мажите

ПРОГРАМА ЗА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ НА ЖЕНИТЕ И МАЖИТЕ ВО ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО ЗА 2025

општината, во управните одбори и извршните раководни позиции на локалните институции во Делчево				на презентацијата
ВКУПНО	15.000 денари			

ЦЕЛ 1.2: Зголемување на довербата кај граѓаните во надлежните институции во однос на родово базирано насилство

Активност	Предвидени средства	Извор на средствата	Одговорни имплементација за	Индикатори
Организирање настани за подигнување на свеста за родово базирано насилство преку локални кампањи, трибини и учество на сите засегнати страни	50.000 денари	Буџет на општината Донации Проектни активности на НВО	КЕМ Делчево Координатор за еднакви можности НВО	Број на организирани настани Број на жени/мажи учесници на настаните Број на објави на медиумите

Програма за еднакви можности на жените и мажите

ПРОГРАМА ЗА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ НА ЖЕНИТЕ И МАЖИТЕ ВО ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО ЗА 2025

Отворање сервис за бесплатна правна и психосоцијална помош на жртвите на родово базирано насилство	60.000 денари	Буџет на општината Донации Проектни активности на НВО	КЕМ Делчево Координатор за еднакви можности НВО лиценцирање за услугата бесплатна правна и психосоцијална помош	Број на лиценцирани сервиси Број на жени/мажи корисници на услугата
Обезбедување просторија за 24-часовно згрижување жртви од семејно насилство	100.000 денари	Буџет на општината Донации Проектни активности на НВО	КЕМ Делчево Координатор за еднакви можности НВО	Број на згрижени жени/мажи, деца
ВКУПНО	210.000 денари			

ЦЕЛ 1.3: Економско јакнење и повисок степен на искористување на економските права и можности на жените од општина Делчево

Активност	Предвидени средства	Извор на средствата	Одговорни имплементација за	Индикатори
Афирмација на можностите за самовработување во областа на земјоделството, преку поттикнување на женското претприемништво и	24.000 денари	Буџет на општината Донации Проектни активности на НВО	КЕМ Делчево Координатор за еднакви можности НВО ПЕ на МЗШВ	Број на одржани настани за афирмација, Број на жени/мажи корисници на програмите на АФПЗРР и ИПАРД фондовите, Број и посетеност на медиумските објави за настаните

Програма за еднакви можности на жените и мажите

ПРОГРАМА ЗА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ НА ЖЕНИТЕ И МАЖИТЕ ВО ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО ЗА 2025

подобрување на информираноста и пристапот на жените до програмите на АФПЗРР и ИПАРД фондовите				
Поддршка во подобрувањето на претприемничките вештини на млади, жени и ранливи групи за започнување сопствен бизнис и самобвработување преку обуки	100.000 денари	Буџет на општината Донации Проектни активности на НВО	КЕМ Делчево Координатор за еднакви можности НВО АВРМ	Број на одржани обуки Број на жени/мажи учесници на обуките Број на искористеност на мерките од АВРМ; жени/мажи Број на отворени мали бизниси; жени/мажи
ВКУПНО	124.000 денари			

СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 2: Партиципација во креирање и имплементација на локални и јавни политики

ЦЕЛ: 2.1 Активација на локалните административни единици (месни и урбани заедници) заради создавање услови за учество на жените од маргинализираните групи и руралните средини во процеси за креирање и имплементирање локални јавни политики.

Програма за еднакви можности на жените и мажите

ПРОГРАМА ЗА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ НА ЖЕНИТЕ И МАЖИТЕ ВО ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО ЗА 2025

Активност	Предвидени средства	Извор на средствата	Одговорни имплементација за	Индикатори
Активно работење на месните заедници во руралните средини во кои ќе бидат вклучени повеќе жени кои ќе придонесат за развој на руралните средини	20.000 денари	Буџет на општината Донации Проектни активности на НВО	КЕМ Делчево Координатор за еднакви можности НВО ПЕ на МЗШВ	Број на жени/мажи учесници на состаноците на УЗ/МЗ
Формирање повеќе клубови или здруженија во кои ќе бидат опфатени жени од руралните средини, но и од урбаните средини	20.000 денари	Буџет на општината Донации Проектни активности на НВО	КЕМ Делчево Координатор за еднакви можности НВО АВРМ	Број на клубови/ здруженија кои вклучиваат и/или работат со жени од руралните средини Број на жени/мажи членови на клубовите/здруженијата

Програма за еднакви можности на жените и мажите

ПРОГРАМА ЗА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ НА ЖЕНИТЕ И МАЖИТЕ ВО ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО ЗА 2025

ВКУПНО	40.000 денари			

Програма за еднакви можности на жените и мажите

СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 3: Едукација и јакнење на капацитетите за родовата еднаквост и родова сензибилизација на КЕМ, локалните институции, граѓанското општество и целокупното население

ЦЕЛ 3.1 Родова сензибилизација на наставниот кадар и стручните служби од општинските основни и средни училишта заради личен пример и индиректна едукација на учениците

Активност	Предвидени средства	Извор на средствата	Одговорни имплементација за	Индикатори
Со едукација до родова сензибилизација на наставниот кадар од општинските основни и средни училишта од регионот заради давање личен пример и индиректна едукација на учениците	20.000 денари	Буџет на општината Донации Проектни активности на НВО	КЕМ Делчево Координатор за еднакви можности НВО ООУ и СОУ	Број на жени/мажи учесници на едукациите
Едукативни предавања за мобилизација и активирање на момчињата за постигнување повисоки резултати во средното	10.000 денари	Буџет на општината Донации Проектни активности на НВО	КЕМ Делчево Координатор за еднакви можности НВО Советник во БРО	Број на девојчиња/момчиња учесници на едукациите Број на стипендисти девојчиња/момчиња

ПРОГРАМА ЗА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ НА ЖЕНИТЕ И МАЖИТЕ ВО ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО ЗА 2025

образование и поголем процент на добиени стипендии				
Родова сензибилизација на локалните програми и политики	10.000	Буџет на Општина, донации	КЕМ, Општина Делчево-координатор за ЕМ	Бр на родово сензибилизирани програми
ВКУПНО	40.000 денари			

СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 4: Вклучување на родовата перспектива во јавните политики кои се носат на локално ниво за ублажување на ефектите од климатските промени и енергетската криза

ЦЕЛ 4.1 Подигање на свеста за намалување на загадувањето и начини на штедење на електрична енергија

Активност	Предвидени средства	Извор на средствата	Одговорни имплементација	за	Индикатори
-----------	---------------------	---------------------	--------------------------	----	------------

Програма за еднакви можности на жените и мажите

ПРОГРАМА ЗА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ НА ЖЕНИТЕ И МАЖИТЕ ВО ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО ЗА 2025

<p>Едукативни работилници за подигање на свеста за намалување на загадувањето и начини на штедење на електрична енергија со учениците, бизнис секторот и индивидуални земјоделци</p>	<p>30.000 денари</p>	<p>Буџет на општината Донации Проектни активности на НВО</p>	<p>КЕМ Делчево Координатор за еднакви можности НВО</p>	<p>Број на одржани едукации/работилници Број на жени/мажи учесници на едукациите</p>
<p>Поставување фотоволтаици на јавните институции</p>	<p>/</p>	<p>Буџет на општината Донации Проектни активности на НВО Локални институции</p>	<p>Одделение за урбанизам КЕМ Делчево Координатор за еднакви можности НВО Локални институции</p>	<p>Број на поставени фотоволтаици на јавните институции</p>
<p>Замена на уличните светилки со енергетско ефикасни</p>	<p>/</p>	<p>Буџет на општината Донации Проектни активности на НВО</p>	<p>Одделение за урбанизам КЕМ Делчево Координатор за еднакви можности НВО</p>	<p>Број на поставени енергетско ефикасни светилки на најмалку 50% од мрежата за улично осветлување</p>

Програма за еднакви можности на жените и мажите

ПРОГРАМА ЗА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ НА ЖЕНИТЕ И МАЖИТЕ ВО ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО ЗА 2025

ВКУПНО	30.000 денари			

СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 5: Здравство

ЦЕЛ 5.1 Подигање на свеста кај жените и кај мажите за контролирање на здравјето

Активност	Предвидени средства	Извор на средствата	Одговорни имплементација	за	Индикатори
------------------	----------------------------	----------------------------	---------------------------------	-----------	-------------------

Програма за еднакви можности на жените и мажите

ПРОГРАМА ЗА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ НА ЖЕНИТЕ И МАЖИТЕ ВО ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО ЗА 2025

<p>Едуакција во основните и средните училишта за важноста на превенцијата на женското и машкото здравје</p>	<p>50.000 денари</p>	<p>Буџет на општината Донации Проектни активности на НВО</p>	<p>КЕМ Делчево Координатор за еднакви можности НВО</p>	<p>Број на организирани настани Број на жени/мажи учесници на настаните Број на објави на медиумите</p>
<p>Здравствено-социјална грижа на стари лица во рурални населби и примена на телемедицина (иновативното решение и на дел од опремата наменета за далечинско следење на витални параметри кај претежно стари и изнемоштени лица кои живеат во оддалечени и рурални средини)</p>	<p>10.000 денари</p>	<p>Буџет на општината Донации Проектни активности на НВО</p>	<p>КЕМ Делчево Координатор за еднакви можности Матични лекари</p>	<p>Број на жени/мажи корисници на услугата Број на матични лекари вклучени во испораката на услугата</p>

Програма за еднакви можности на жените и мажите

ПРОГРАМА ЗА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ НА ЖЕНИТЕ И МАЖИТЕ ВО ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО ЗА 2025

Едукативни предавања за подигање на свеста кај жените и мажите за редовни здравствени прегледи.	10.000	Буџет на Општина, донации	О.Делчево, НВО, КЕМ	Бр на одржани предавања, бр на учесници (м/ж)
ВКУПНО	70.000 денари			

Програма за еднакви можности на жените и мажите

VI Очекувани резултати

Со реализацијата на Програмата се очекува да се оствари основната цел на Програмата, а таа е: Општината заедно со Комисијата за родова еднаковост е да го промовира принципот за воспоставување еднакви можности на жените и мажите во сите сфери на јавниот, општествениот и приватниот сектор кој овозможува остварување на нивните права произлезени од законите на Р.С. Македонија. Општината во соработка со Комисијата да ја инкорпорираат родовата перспектива и еднаквите можности во локалната политика, да ја унапредат состојбата на жените на локално ниво и да ги реализираат стратешките цели на Националниот план за акција за родова рамноправност и на Законот за еднакви можности на жените и мажите.

VII РИЗИЦИ

Ризик е кој било настан или проблем кој може да се случи и неповолно да влијае на постигнување на стратешките цели на Програмата. Пропуштените можности се, исто така, еден вид ризик. Постојат многу различни дефиниции за ризикот, но она што е заедничко за сите нив е: „неизвесноста и можните загуби во услови на неизвесност.“

Настани кои доведуваат до појава на ризици во реализација на Програмата се:

А) внатрешни влијанија

- недонесување на Програмата
- намалување на буџетот за предвидените активности
- неажурна КЕМ
- отпор од општинските административни службеници за имплементација на родовите перспективи во локалните програми.

Б) надворешни влијанија:

- несоработка со НВО-секторот
- непостоење обуки за административни службеници за надградба на капацитетите за родови прашања
- несоработка со институциите за собирање статистички родови податоци
- здравствена и друг вид криза што ќе влијаат на реализација на наставните планови и програми.

VIII ФИНАНСИСКИ ИЗВОРИ И РЕСУРСИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРОГРАМАТА ЗА 2025 г.

Вкупната вредноста на Програмата изнесува **529.000 денари**. Финансирањето на активностите утврдени со оваа Програма ќе биде обезбедено од донации, проекти и средства од Буџетот на Општина Делчево .

ПРОГРАМА ЗА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ НА ЖЕНИТЕ И МАЖИТЕ ВО ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО ЗА 2025

За активностите од областите што не ги опфаќа Програмата, а кои со својата актуелност, квалитет и општествен интерес ќе се појават дополнително во текот на 2025 година, ќе бидат предвидени дополнителни финансиски средства во Буџетот на Општина Делчево.

IX СЛЕДЕЊЕ И ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМАТА

Секоја стратегија, програма, план или политика изискува и примена на соодветни алатки/ методи на следење на реализацијата на документот. Имајќи ги предвид потребите дека мониторингот е континуиран процес на собирање и анализирање информации за да се утврди колку добро се имплементира одреден проект, програма или политика споредено со очекуваните резултати, мониторингот на Програмата за еднакви можности за 2025 г. на Општина Делчево ќе се врши секој месец во текот на годината од страна на раководителот на Одделението за општи и правни работи и советникот-координатор на еднакви можности.

Со мониторингот се мери ефикасноста, искористени ресурси, активности, резултати, а извори на информација се внатрешните документи, јавно објавени документи на веб-страницата.

Мониторингот има за цел да обезбеди редовни повратни информации и показатели за напредок или неможност да се постигнат посакуваните резултати. Тој, генерално, подразбира собирање и анализирање на податоците во однос на процесот на имплементација, резултатите и корективните мерки кои се препорачуваат. Евалуацијата која е систематска и целна проценка за тековни или завршени проекти, програми или стратегија, нивната имплементација и резултати и ја определува релевантноста и исполнувањето на целите, ефикасноста, ефективноста, влијанието и одржливоста, ќе се врши еднаш годишно, на крајот на имплементацијата на Програмата. На крајот на имплементацијата на Програмата ќе се подготви и Извештај за реализација на Програмата кој ќе биде презентираан и даден на усвојување на Советот на Општина Делчево и согласно Законот за еднакви можности, Извештај се доставува и до МТСП.

10. 1 План за мониторинг и евалуација на Програмата

Програма за еднакви можности на жените и мажите

**ПРОГРАМА ЗА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ НА ЖЕНИТЕ И МАЖИТЕ ВО ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО
ЗА 2025**

Индикатор	Извор на податоци	Метод на собирање податоци	Алатка	Фреквенција на обирање податоци
<p>-Воведен систем за собирање родово разделени податоци.</p> <p>-бр на жени во Советот и комисиите на општината, во управните одбори и извршните раководни позиции на локалните институц.</p> <p>Број на организирани настани, Број на опфатени лица со кампањата.</p> <p>И сл.ж</p> <p>Бр.на донесени програми со родови перспективи,</p> <p>Бр на одржани едукативни работилници на тема: зелена агенда, бр на присутни (м/ж).</p> <p>Бр на опфатени стари и изнемоштени лица за здравствено-социјална грижа во рурални населби и</p>	<p>Собрани родово разделени податоци.</p> <p>-годишна презентација на податоци</p> <p>-записи од одржани кампањи, трибини за родово базирано насилство, -донесени локални програми на Советот-записници, одлуки -записници, објави на медиуми.</p>	<p>Квалитативна, квантитатива и компаративна проценка на податоци.</p>	<p>Анализа на силни страни, слаби страни, можности и закани;</p> <p>Мапирање резултати;</p> <p>Дневна мониторинг алатка;</p> <p>Упатство за набљудување.</p>	<p>Мониторинг-месечно</p> <p>Евалуација-на крајот од годината</p>

Програма за еднакви можности на жените и мажите

**ПРОГРАМА ЗА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ НА ЖЕНИТЕ И МАЖИТЕ ВО ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО
ЗА 2025**

примена на телемедицина, бр на матични лекари кои се активни чинители во проектот и сл.				
---	--	--	--	--

XI ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Предлагач на Програмата е Комисијата за еднакви можности при Советот на Општина Делчево.

Реализацијата и следењето на активностите од оваа Програма ќе се одвива преку Одделението за општи и правни работи при Општина Делчево, а надзорот на спроведувањето ќе го врши Комисијата за еднакви можности на жените и мажите.

Програмата влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен гласник на Општина Делчево“.

Број 09-236/1
Од 29.01.2025 година

СОВЕТ НА ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО
Претседател
Гоце Попов

Програма за еднакви можности на жените и мажите